

NAPISI PADAJO Napisi
 padajo, padajo
 v gnoj
 naše stvarnosti
 na tlak sebičnosti,
 v prepad
 med besede sožitja,
 v travo rjave modrosti,
 v blato našega časa,
 na široka usta obljub.

Napisi
 padajo, padajo, padajo.

Napisi padajo
 namesto nas.

Proti elementarni demokratičnosti in temeljnemu človeškemu dostojanstvu

Politična histerija ob dvojezičnih napisih na Koroškem

Janko
 Jeri

Ko je ob 50. obletnici koroškega plebiscita pred dvema letoma glasilo koroškega Heimatdiensta med drugim ugotovilo, »da obrambni boji na Koroškem tudi še danes niso končani in da zgodovina potegne črto pod razvojem med dvema narodoma šele tedaj, ko eden izmed njiju ne obstaja več«, in po splošno medli reakciji na ta nezaslišani rasistični genocidni izpad so bile pač opravičene temačne slutnje. Sedanjí izbruh pravcate manije provincialnega šovinističnega fanatizma spričo nekaj dvojezičnih krajevnih napisnih tabel in kažipotov na osnovi zakona z dne 6. julija letos (ob tem velja izrecno opozoriti, da gre dejansko za povsem minimalno, torzno izpolnitev 3. odstavka sedmega člena avstrijske državne pogodbe iz leta 1955) je to potrdilo in hkrati ponazorilo, kako globoko je segla protislovenska fobija (zagrizenost) med nekaterimi sloji nemško govorečega prebivalstva na Koroškem.

Tudi za tistega, ki bolj v grobih obrisih pozna genezo odnosov in ravnanja z avtohtono slovensko narodno skupnostjo na Koroškem še izza časov prve avstrijske republike in po drugi svetovni vojni, pa to ni pomenilo (kljub razvejanosti sedanjega terorja) posebnega presenečenja. Popuščanje nacistično obremenjeni »velikonemški« miselnosti (kolikor se omejim le na

najnovejši razplet) po sklenitvi državne pogodbe in zlasti po letu 1958, ko so »obglavili« dvojezično formulo iz leta 1945 (bistvena utesnitev dvojezičnega šolstva), je moralo po svoji notranji logiki privedi do sedanjega pogromaškega snemanja (v splošnem redkih) dvojezičnih napisov, kar pa je stvarno poizkus potisniti v popolno narodnostno brezpravje sicer formalno, tudi brez člena sedem, »enakopravne« slovenske sodržavljane. Tudi na zunaj, ostalemu svetu je po mnenju pobudnikov te sistematične gonje treba dokazati, da ni nikakršne »Slovenske Koroške«, kakor so oznanjala sramotilna gesla med nedeljsko (15. oktobra letos) »heimatdienstovsko« demonstracijo v Celovcu.

Kvalificirana avstrijska politična javnost je skušala v začetku zmanjševati pomen te načrtno pripravljene in vodene akcije (v noči na 10. oktober — obletnico plebiscita so odstranili še zadnje napise ob pasivnem zadržanju varnostnih organov). Zdaj pa je v eni zadnjih izjav tudi socialistični kancler Bruno Kreisky priznal, »da so morda podcenjevali nekatere nacistične tokove«. Pristavil bi le, da so v povojnih letih pogostokrat zaprli tudi obe očesi, ko je šlo za hujskanje vedno istih krogov tudi proti najskromnejšim poizkusom narodnostne emancipacije Slovencev. V čem je srčika? Kljub vsem demokratično bolj odprtim in humano pristnim tokovom v sodobni Evropi in svetu, popuščanju splošne napetosti (novim zamislim o evropski varnosti), odprti meji in izmenjavi na Karavankah, novim pobudam kulturnega in siceršnjega zbliževanja na ožjem srednjeevropskem prostoru se je nacionalistična samozaverovanost in vzporedna agresivnost proti slovenskemu življu na Koroškem bohotila in ni usihala, kakor bi bilo po teh glavnih premikih pričakovati. In prav v tem je absurdna specifičnost sedanjih koroških razmer, izjemnost negativnega procesa, ki je težko primerljiv tudi s poizkusi miselnega hermetizma, obujanja nazadnjaških izročil drugod po Evropi.

Kako drugače kot groteskno je mogoče označiti med drugim sklicevanje šovinističnih privržencev na omenjenem nedeljskem zborovanju, da pomeni nekaj napisnih tabel »nasilje nad večino«, in da so bili med »specialisti« za snemanje dvojezičnih napisov nekateri, ki so pred leti skušali na Južnem Tirolskem z dinamitom podpirati sicer upravičene zahteve takajšnje nemške manjšine po večji in učinkovitejši narodnostni avtonomiji. Zakaj to ponavljam? Ni namreč mogoč kakršen koli dialog z ljudmi takega kova in miselnosti. Tu ne mislim le na slovensko narodnostno skupnost, marveč predvsem na pristojne avstrijske kroge, ki so dolžni bdeti nad zakonitostjo in demokratično zaščito državljanov. Za »pravno« državo pač ne more biti dileme, kako ravnati, saj gre za načela, postulate, ki že dolgo sodijo v neodtujljivo zakladnico omikanega sveta.

V sedanjih razmerah pač že tolikokrat izkušana, zapostavljena slovenska narodna skupnost na Koroškem upravičeno izgublja zaupanje v osnovno pravičnost pristojnih, zakonitih organov tako imenovanega večinskega naroda in od tod njen sklep, da v nujni narodnostni samoobrambi nastopi pri ustreznih mednarodnih forumih in se med drugim obrne (simbolično povedano) tudi na nekdanjega kandidata za predsednika avstrijske republike in sedanjega glavnega tajnika OZN, ki je že po svoji funkciji prvi poklican, da posreduje povsod tam, kjer so ogrožene in se teptajo temeljne človeške svoboščine.

Še nekaj bistvenega: nacionalistično divjanje skrajnežev na Koroškem pomeni tudi izzivanje matičnega in vseh jugoslovanskih narodov. Naša javnost, ki je kot en mož podprla svoje rojake, pričakuje (zaupajoč v demokratične, zdrave sile sodobne avstrijske družbe), da bo sosednja republika po teh izkušnjah dosledno (po črki in duhu) dejansko izpolnila mednarodno uzakonjeno obveznost iz petega odstavka sedmega člena državne pogodbe, ki dobesedno pravi: »Dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo slovenskemu ali hrvatskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine, se mora prepovedati.«

To za začetek.

16. oktobra 1972

Nekoč jih slovenščina ni motila

Jesen 1920: plebiscitni lepaki, ki so Slovence na Koroškem vabili — tudi v SLOVENŠČINI — naj glasujejo za Avstrijo